

ธรรมะ....คือ..อะไร....

นำเสนอเมื่อ : 25 มี.ค. 2552

ธรรมะ คือ อะไร?

“ธรรมะ” หมายถึง สภาวะของสิ่งที่ดำรงอยู่ ซึ่งสูงสุด เป็นหนึ่ง และสมบูรณ์แบบ
ดังนั้น จึงไม่อาจนำเอาธรรมะนั้นไปเปรียบเทียบกับสิ่งอื่นใดนอกจากตัวของธรรมะเอง
ในอดีตนั้น การเปรียบเทียบก็มักจะปรากฏในรูปแบบ 3 มิติ คือ “ธรรมะ-อธรรม-
-ธรรมาธรรม” เช่น

(1) มิติของ “ธรรมะ” คือ “สภาวะสูงสุด” ไม่มีด้านตรงข้าม
โดยจะมุ่งเน้นไปที่ความดี (เท่านั้น) ที่มนุษย์ต้องกระทำ

(2) มิติของ “อธรรม” คือ “สภาวะเป็นหนึ่ง” ไม่มีการแบ่งแยก
โดยจะมุ่งเน้นไปที่ความชั่ว (เท่านั้น) ที่มนุษย์ต้องละเว้น ไม่ควรกระทำ

(3) มิติของ “ธรรมาธรรม” คือ “สภาวะสมบูรณ์แบบ”
โดยจะมุ่งเน้นดำรงตนให้อยู่เหนือทุกสิ่ง หากธรรมะใดอยู่ในไตรภูมิ-กรรมชั่ว,
อยู่ในไตรภูมิสุข-กรรมทุกข, อยู่ในไตรภูมิเกิด-กรรมตายของสิ่งทั้งปวง
สิ่งนั้นจึงไม่ใช่ธรรมะที่แท้จริง โดยทั้ง 3 มิตินั้น เกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงกันทั้งหมด
โดยจะครอบคลุม “สภาวะธรรม” ทั้ง 4 ประการ คือ

(1) ตัวตนของธรรมะ คือ “ความเป็นหนึ่ง” ไม่มีด้านตรงข้าม

(2) กฎของธรรมะ คือ “การดำรงอยู่ตลอดกาล” ไม่อาศัยสิ่งอื่น

(3) หน้าที่ของธรรมะ คือ “การปกครอง” เหนือความดี-ความชั่ว

(4) ผลของธรรมะ คือ “การให้” เพื่อสนองตอบการปกครอง